

Національний університет
водного господарства та
природокористування

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права

Кафедра відновного правосуддя та приватної детективної діяльності

07-04-29

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
« ____ » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ОСНОВИ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

THE BASIS OF ROMAN PRIVATE LAW

(шифр і назва навчальної дисципліни)

(name of the discipline)

спеціальність
specialt

081 «Право»

081 «Law»

(шифр і назва спеціальності)

(code and name of the specialty)

Рівне 2018

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи римського приватного права» для студентів денної форми навчання за спеціальністю 081 «Право» в галузі знань 08 «Право». Рівне: НУВГП, 2018 р. 18с.

Розробник: Гришко В.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності, в.о. завідувача кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності

Протокол № 1 від «07» вересня 2018 року

В.о. завідувача кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності В.І. Гришко
«07» вересня 2018 року

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 081 «Право»
Протокол № 2 від «19» жовтня 2018 року.

Голова науково-методичної комісії В.І. Цимбалюк
(підпис)

«19» жовтня 2018 року

Програма нормативної навчальної дисципліни «Основи римського приватного права» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система правових норм Стародавнього Риму, яка регулювала суспільні відносини між приватними особами, а саме: сукупність особистих прав, правове становище суб'єктів у майнових відносинах, можливість суб'єктів здійснювати угоди майнового характеру; питання правового захисту приватних прав; шлюбно-сімейні відносини; відносини, пов'язані з власністю та іншими правами на речі; правовідносини, пов'язані з користуванням чужим майном; правовідносини, які виникають із зобов'язальних правовідносин; зобов'язання суб'єктів, які виникають з різних підстав: договорів, правопорушень, нібито з договорів, нібито з правопорушень; коло питань, які виникають з приводу спадкування майна померлих тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Основи римського приватного права» є складовою частиною циклу фундаментальних дисциплін для підготовки студентів за спеціальністю «Право». Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Теорія держави і право», «Конституційне право зарубіжних країн», «Історія правових і політичних вчень», «Історія держави і права зарубіжних країн». Цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури і нормативних актів, активної роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійної роботи та виконання поставлених задач.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Право Стародавнього Риму - яскрава сторінка світової історії. Понад дві тисячі років тому на основі рабовласницького способу виробництва складалася і розвивалася правова система, в якій найбільших успіхів досягла розробка низки галузей і насамперед приватного (цивільного) права. Зокрема, набуло своєї завершеності формулювання багатьох правових принципів, особливо тих, що стосуються приватної власності, договірного, спадкового, сімейного та іншого права. Римські юристи вперше розробили право приватної власності, абстрактне право, приватне право, право абстрактної особи. Право стало класичним юридичним виразом життєвих умов і конфліктів суспільства, в якому панує приватна власність.

Римська цивілістика залишається неперевершеною школою не тільки для сучасного правотворення, наукового аналізу і узагальнень, але й практичного застосування цивільного законодавства.

Враховуючи ці та інші особливості римського приватного права, на юридичних факультетах університетів, у правничих коледжах введено його викладання. За визначенням Ульпіана, приватне право захищало інтереси окремих осіб й оскільки воно створювалося як абстрактне право, то саме тому могло бути застосованим безпосередньо або з певними модифікаціями до будь-яких приватновласницьких відносин.

Зважаючи на те, що римське приватне право відіграє вступну роль до предметів цивільного права і процесу, сімейного, спадкового права та інших.

Ключові слова: джерела права, приватне право, юристи, раби, вільно народжені, вільновідпущені, колоні, речове право, сімейне право, зобов'язальне право, договори, спадкове право.

Abstract

The right of Ancient Rome is a bright page of world history. Over two thousand years ago, based on the slave-owning method of production, a legal system developed, in which the development of a number of branches and, first of all, private (civil) rights was achieved. In particular, the wording of many legal principles, especially those relating to private property, contractual, inheritance, family and other rights, has become fully completed. Roman lawyers for the first time developed the right of private ownership. The right has become a classic legal expression of the living conditions and conflicts of the socialist world, in which private property reigns.

Roman civilization remains an unsurpassed school not only for modern law-making, scientific analysis and generalizations, but also the practical application of civil law.

Taking into account these and other peculiarities of Roman private law, this discipline was introduced at the faculties of universities. According to Ulpian's definition, private law protected the interests of individuals and since it was created as an abstract law, that is why it could be applied directly or with certain modifications to any private-ownership relations.

Given that Roman private law plays an introductory role in the subjects of civil law and process, family, inheritance law, and others.

Key words: sources of law, private law, lawyers, slaves, freely born, freed, columns, property law, family law, binding law, treaties, inheritance law.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5/4	Галузь знань 08 «Право»	Вибіркова дисципліна
	Спеціальність 081 «Право»	
Модулів – 1/1		Рік підготовки: 1 курс
Змістових модулів – 2/2		Семестр: 2-ий
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Лекції – 30 год.
Загальна кількість годин –150/120		Практичні - 22 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лабораторні - -год.
		Самостійна робота –98 год.
		Індивідуальні завдання - - год.
		Вид контролю – залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 36% до 64%;

заочної форми навчання – 9 % до 91%

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА»

Право Стародавнього Риму - яскрава сторінка світової історії. Понад дві тисячі років тому на основі рабовласницького способу виробництва складалася і розвивалася правова система, в якій найбільших успіхів досягла розробка низки галузей і насамперед приватного (цивільного) права. Зокрема, набуло своєї завершеності формулювання багатьох правових принципів, особливо тих, що стосуються приватної власності, договірної, спадкового, сімейного та іншого права. Римські юристи вперше розробили право приватної власності, абстрактне право, приватне право, право абстрактної особи. Право стало класичним юридичним виразом життєвих умов і конфліктів суспільства, в якому панує приватна власність.

Римська цивілістика залишається неперевершеною школою не тільки для сучасного правотворення, наукового аналізу і узагальнень, але й практичного застосування цивільного законодавства.

Враховуючи ці та інші особливості римського приватного права, на юридичних факультетах університетів, у правничих коледжах введено його викладання. За визначенням Ульпіана, приватне право захищало інтереси окремих осіб й оскільки воно створювалося як абстрактне право, то саме тому могло бути застосованим безпосередньо або з певними модифікаціями до будь-яких приватновласницьких відносин.

Мета дисципліни – ознайомити студентів з навчальним матеріалом щодо курсу римського права. Сприяти засвоєнню основних понять та категорій таких як поняття, основні системи римського права, джерела, суб'єкти (особи) римського права, поняття та зміст права власності, речове, зобов'язальне право, поняття та основні категорії сімейного права, способи захисту цивільних прав.

Завдання дисципліни – ознайомлення з античною правовою культурою, її впливом на розвиток сучасної цивілістики, підготовка студентів до вивчення ряду основних та спеціальних дисциплін.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати: предмет та джерела римського приватного права, суб'єкти римського приватного права, основні тенденції розвитку і принципи римського приватного права, необхідний мінімум знань цивільно-правової культури Стародавнього Риму, основні принципи римського приватного права, вплив римського приватного права на розвиток юридичної науки.

вміти: розрізняти римське приватне право від римського публічного, тлумачити правові норми римського права; пізнавати джерела римського права.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль І.

Змістовний модуль 1. Загальне вчення про римське приватне право

Тема 1. Історичний розвиток Стародавнього Риму

1. Періодизація історії стародавнього Риму.
2. Особливості форм правління.
3. Принципат
4. Домінат
5. Суспільство стародавнього Риму

Тема 2. Поняття та предмет римського приватного права. Джерела римського права.

1. Римське приватне право як частина загального права Стародавнього світу.
2. Роль римського приватного права у виникненні й розвитку правових систем у країнах Європи.
3. Поняття та види джерел римського приватного права.
4. Закони XII таблиць.
5. Інституції Гая.
6. Кодифікація Юстиніана.

Тема 3-4. Особа в римському приватному праві

1. Поняття особи. Правоздатність та дієздатність осіб
2. Правове положення римських громадян
3. Правове положення латинів та peregrini
4. Правове положення вільновідпущеників
5. Правове положення колонів
6. Правове положення рабів
7. Юридична особа в римському приватному праві

Змістовний модуль 2. Галузі приватного права в Стародавньому Римі

Тема 5. Сімейне право

1. Римська сім'я. Агнатське та когнатське споріднення
2. Шлюб
3. Правовідносини подружжя.
4. Правовідносини батьків та дітей

Тема 6. Захист прав. Позови.

1. Форми захисту прав
2. Види римського цивільного процесу
3. Види позовів
4. Позовна давність
5. Особливі засоби преторського захисту

Тема 7. Загальне вчення про речове право. Володіння

1. Поняття та класифікація речей у римському праві
2. Поняття, загальна характеристика та види речових прав

-
- 3. Загальне вчення про володіння
  - 4. Види володіння
  - 5. Захист володіння

Тема 8-9. Право власності

- 1. Поняття та види права власності
- 2. Спільна власність.
- 3. Способи набуття права власності
- 4. Обмеження та припинення права власності
- 5. Захист права власності
- 6. Особливості виникнення, поняття та види прав на чужі речі
- 7. Сервітут (право обмеженого користування чужим майном) та окремі його види.
- 8. Емфітевзис (право користування чужою земельною ділянкою сільськогосподарського призначення)
- 9. Суперфіцій (право користування чужою земельною ділянкою для забудови в межах населеного пункту)
- 10. Заставне право

Тема 10-11. Загальне вчення про зобов'язання

- 1. Поняття та загальна характеристика зобов'язання
- 2. Сторони у зобов'язанні
- 3. Види зобов'язання
- 4. Підстави виникнення зобов'язання
- 5. Зміст зобов'язання
- 6. Виникнення зобов'язання
- 7. Забезпечення виконання зобов'язання
- 8. Наслідки невиконання зобов'язань
- 9. Припинення зобов'язання

Тема 12. Загальні положення про договори

- 1. Поняття та види римських договорів
- 2. Зміст договору
- 3. Умови дійсності договорів
- 4. Укладення договорів

Тема 13. Окремі види договірних зобов'язань. Квзіконтракти

- 1. Вербальні контракти
- 2. Літеральні контракти
- 3. Консенсуальні контракти
- 4. Реальні контракти
- 5. Безіменні контракти
- 6. Пакти
- 7. Квзіконтракти

Тема 14. Зобов'язання із деліктів. Квзіделікти

- 1. Становлення поняття та загальна характеристика зобов'язань із деліктів
- 2. Класифікація зобов'язань із деліктів

Тема 15. Інститут спадкування

1. Поняття та історія спадкування
2. Види порядків спадкування
3. Спадкування за заповітом
4. Спадкування за законом
5. Прийняття спадщини
6. Легати та фідейкоміси
7. Захист спадкових прав

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
<i>Змістовий модуль 1. Загальне вчення про римське приватне право</i>						
Тема 1. Історичний розвиток Стародавнього Риму	16	2				14
Тема 2. Поняття та предмет римського приватного права. Джерела римського права.	14	2	2			10
Тема 3-4. Особа в римському приватному праві	16	4	2			10
Разом змістовий модуль 1	46	8	4			34
<i>Змістовий модуль 2. Галузи приватного права в Стародавньому Римі</i>						
Тема 5. Сімейне право	11	2	2			7
Тема 6. Захист прав. Позови	11	2	2			7

Тема 7. Загальне вчення про речове право. Володіння	11	2	2		7
Тема 8-9. Право власності	13	4	2		7
Тема 10-11. Загальне вчення про зобов'язання	13	4	2		7
Тема 12. Загальні положення про договори	11	2	2		7
Тема 13. Окремі види договірних зобов'язань. Квзіконтракти	11	2	2		7
Тема 14. Зобов'язання із деліктів. Квзіделікти	11	2	2		7
Тема 15. Інститут спадкування	12	2	2		8
Разом змістовий модуль 2	104	22	18		64
Всього годин	150	30	22		98

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	К-сть годин
		Денна форма
1	Тема 1. Історичний розвиток Стародавнього Риму	
2.	Тема 2. Поняття та предмет римського приватного права. Джерела римського права.	2
3.	Тема 3-4. Особа в римському приватному праві	2
4.	Тема 5. Сімейне право	2
5.	Тема 6. Захист прав. Позови	2
6.	Тема 7. Загальне вчення про речове право. Володіння	2
7.	Тема 8-9. Право власності	2
8.	Тема 10-11. Загальне вчення про зобов'язання	2
9.	Тема 12. Загальні положення про договори	2
10.	Тема 13. Окремі види договірних зобов'язань. Квзіконтракти	2
11.	Тема 14. Зобов'язання із деліктів. Квзіделікти	2

12.	Тема 15. Інститут спадкування	2
	Всього	22

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	К-сть годин
		Денна форма
1	Тема 1. Історичний розвиток Стародавнього Риму	14
2.	Тема 2. Поняття та предмет римського приватного права. Джерела римського права.	10
3.	Тема 3-4. Особа в римському приватному праві	10
4.	Тема 5. Сімейне право	7
5.	Тема 6. Захист прав. Позови	7
6.	Тема 7. Загальне вчення про речове право. Володіння	7
7.	Тема 8-9. Право власності	7
8.	Тема 10-11. Загальне вчення про зобов'язання	7
9.	Тема 12. Загальні положення про договори	7
10.	Тема 13. Окремі види договірних зобов'язань. Квасиконтракти	7
11.	Тема 14. Зобов'язання із деліктів. Квасиделікти	7
12.	Тема 15. Інститут спадкування	8
	Всього	98

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Науковими та методичними основами викладання дисципліни «Основи римського приватного права» є системний підхід. Методологія вивчення дисципліни і оцінювання знань слухачів заснована на індивідуально-диференційованому навчанні.

Контроль за рівнем засвоєнням знань здійснюється шляхом застосування різних форм опитування, написання контрольних робіт на семінарських заняттях, проведення модульного контролю, складання заліку.

При виставленні оцінок (балів) враховуються, насамперед, знання, розуміння й уміння аналізувати конкретні ідеї.

Під час вивчення дисципліни буде проводитись:

Основними методами навчання є:

1. лекції;
2. практичні завдання;
3. наукова робота;

4. самостійна робота;
5. ситуаційні завдання;
6. круглі столи.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 100 балів. Основними методами оцінювання є:

1. аналіз усних відповідей;
2. виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

- 0% - завдання не виконано;
40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;
60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;
80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;
100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота												
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2							Всього -го
T1	T2	T3-4	T5	T6	T7	T8-9	T10-11	T12	T13	T14	T15	
8	10	10	8	5	10	8	5	10	8	10	8	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національної шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81	задовільно	
64-73		
60-63		

	Наці 35-59-й університет водного господарства та природокористування	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Гришко В.І. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи римського приватного права» для студентів спеціальності 081 «Право» денної форми навчання. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/5993/1/07-01-41.pdf>

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА НАУКОВА ТА НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бартошек М. Римское право: Понятия, термины, определешия М.: Юрид. лит., 1989. 448 с.
2. Вовк В.М. Практикум з основ римського приватного права (у схемах і таблицях): Навчально-методичний посібник. К.: Атіка, 2007. 188 с.
3. Гарридо Г.М.Х. Римское частное право: Казуси, иски, институты! / Пер. с неп. Л.Л.Кофанов. М.: Статут, 2005. - 812 с.
4. Гай. Институции: Кн. 1-4 / Гай; Пер. [с латин.] Ф. Дидашского; Под ред. [и с введ.] Л. Л. Кофанова, В. А. Савельева; Рос. акад. наук, Ин-т всеобщ. истории, Центр изучения рим. права. М.: Юрист, 1997. 368 с.
5. Дождев Д. В. Римское архаическое наследственное право. М.: Наука, 1993. 648 с.
6. Дождев Д. В. Римское частное право: Учебник для студ. вузов, обучающихся по спец. "Юриспруденция" / Институт государства н права РАН; Академический правовой ун-т / В.С. Нерсисянц (обш.ред.). 2.изд., изм. и доп. М.: НОРМА, 2003, 765с.
7. Законы XII таблиц / Рос. акад. наук, Ин-т всеобщ. истории. Центрромантики; Сосг. и перевод Л. Л. Кофанова; Отв. ред. В. И. Уколова. М.:ИВИ, 1996. 229 с.
8. Институции Юстиниана / Ин-т всеобщ. истории Рос. акад. наук, Юрид. фак. Моск. гос. ун-та им. М. В. Ломоносова, Центр изучения рим. права: Пер. Д. Расснера; Под ред. Л. Л. Кофанова, В. А. Томсинова М.: Зерцало, 1998. 400 с.
9. Каложний Р. А. Римське приватне право: Програма курсу для студ. Київського ун-ту права. К.: Видавництво Київського ун-ту права, 2002. 34 с.
10. Каложний Р.А. Римське приватне право: Курс лекцій. К.: Істина, 2005.- 144 с.

11. Калюжний Р.А. Вовк В.М. Римське приватне право: підр. для вищ. навч. зал. К.: Атіка, 2012. - 408 с.
12. Колісніченко А. І. Історія держави і політико-правових вчень Стародавньої Греції та Риму: Навч. посіб. для студ. вищ., закл. освіти, що навч. за напрямом політологія та правознавство. Миколаїв: Видавництво МФ НиУКМА. 2002. 274 с.
13. Лубко І. Закони XII таблиць: Навч. Посібник. Черкаси, 2006. 64 с.
14. Лубко І. Основи римського практичного права: практичний посібник. Черкаси, 2006. 92 с.
15. Макачук В. С. Основи римського приватного права: Навч. посіб. для вищих навч. закладів. К.: Атіка, 2000. 175с.
16. Макачук В. С. Основи римського приватного права: Навч. посібник. 2- ге вид., доп. К.: Атіка, 2003. 255 с.
17. Муромцев С.А. Гражданское право Древнего Рима. М.: Статут, 2003. 685 с.
18. Новицкий И. Б. Римское право: Основы рим. гражд. права : [Учеб. пособие для юрид. фак. ИБП]. М.: Хронограф, 1998. 311с.
19. Новицкий И. Б. Основы римского гражданского права. М: Юридическая литература. 1972. 296 с.
20. Орач Є. М. Тищик Основи римського приватного права: Курс лекцій. К.: Юрінком Інтер, 2000. 272 с.
21. Основи римського приватного права: Підручник / ІЗ.І. Борисова, Л.М. Баранова, М.В. Домашенко та ін.. Х.: Право 2008. 224 с.
22. Памятники римского права: Законы XII таблиц, Институции Гая; Дигести Юстиниана. М.: Зерцало, 1997. 608 с.
23. Підпригора О. А. Римське приватне право. Академічний курс: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. 440 с.
24. Підпригора О.А., Харитонов Є.Ю. Римське право: Підручник. К.: Юрінком-Інтер, 2008. 528 с.
25. Покровский И. А. История римского права. СПб.: Издательско-торговый дом «Летний Сад», 1999. 533 с.
26. Харитонов Є. О. Приватне право у Стародавньому Римі: Навч. посібник. О.: АО БАХВА, 1996. 160 с.
27. Хвостов В. М. Система римского права: Учебник. М.: Спартак, 1996. 522с.
28. Черниловский З. М. Римское частное право: Элементарный курс. М.: Новый Юрист, 1997. 224 с.
29. Шевчук Л. 3- Основи римського цивільного права: Навч. посіб. Чернівці: Рута. 2003. 88 с.

ДОДАТКОВА НАВЧАЛЬНА ТА НАУКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безклубий І. Зобов'язання з деліктів у Стародавньому Римі /І. Безклубий // *Вісник Київського національного ун-ту ім. Г. Шевченка. Юридичні науки*. Випуск 74-76. 2007. С. 115-117.

2. Васильченко В. В. Рецепція римського спадкового права в сучасному спадковому праві України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський ун-т ім. Т.Шевченка. К., 1997. 20 с.

3. Васильченко В. В. Рецепція римського спадкового права в сучасному спадковому праві України: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський ун-т ім. Т.Шевченка. К., 1997. 175 с.

4. Вовк В.М. Порівняльна характеристика сучасного українського цивільного процесу та екстраординарного судового процесу в Римі / В.М. Вовк // *Українське правосуддя: здобутки та перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2008 року*. Чернівці: Рута. 2008. С. 258-263.

5. Вовк В.М. Взаємозв'язок релігії, магії і права в римській культурі. *II Часопис Київського університету права*. 2008. № 4. С. 24-29.

6. Вовк В.М. Система римського права. *Науковий вісник газети «Іменем Закону»*. 2008. № № 4. С. 73-78.

7. Вовк В.М. Приватно-правова технологія древніх римлян як конструювання правової реальності. *Адвокат*. 2009. № 2. С. 22-26.

8. Гонгало Р. Ф. Суперфіцій у римському праві та його рецепція у сучасному цивільному праві України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. К., 2000. 18 с.

9. Гонгало Р. Ф. Суперфіцій у римському праві та його рецепція у сучасному цивільному праві України: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Одеська держ. юридична академія. О., 2000. 152 арк.

10. Гончаренко В.О. Договір позички за римським приватним правом та його рецепція у сучасному цивільному законодавстві України: Автореф. дис...канд. юрид. наук: 12.00.03 / Одеська нац. юридична академія. О. 2005. 19 с.

11. Гончаренко В.О. Система договорів римського права та деякі питання її рецепції в сучасному цивільному законодавстві України. *Університетські наукові записки*. 2005. № 3 (15). С. 121-125.

12. Гутьєва В. В. Емфітевзис у римському праві та його рецепція у праві України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Л., 2003. 19 с.

13. Гужва А. М. Формули у договорі найму за римським правом. *Актуальні проблеми держави і права*. Випуск 51. Одеса. 2009. - С. 14-17.

14. Давид Р. Основные правовые системы современности (сравнительное право): Пер.с.фр. М.: Прогрессе. 1967. 496 с.

15. Дихта Я.М. Поняття та характерні риси договору доручення за римським приватним правом ТІ Актуальні проблеми держави і права. Випуск 51. Одеса. 2009. С. 17-21.

16. Дождев Д. В. Основные зашити владения в римском праве. РАН; Институт государства и права (Москва). М., 1996. 238 с.

17. Дячук Л. Римське визначення шлюбу у візантійському праві. *Вісник Київського національного ун-ту ім. Т.Шевченка. Юридичні науки*. 2010. № 83 - С. 25-32.

18. Дячук Л.В. Конкубінату візантійському праві класичної доби. *Держава і право*. 2011. Випуск 53. С. 128-133.

19. Задорожний Ю.А. Римське право - доктринальна першооснова права та юридичної науки в країнах романо-германської правової сім'ї та України: Автореф. дис...канд. юрид. наук: 12.00.01 / Київський нац. ун-т внутр. справ. К.: 2008. 21 с.

20. Коссак В. Рецепція положень римського права про іпотеку в законодавство України. Римське право та правова культура Європи. Люблін: Вид. Люблінського католицького ун-ту. 2009. С. 63-67.

21. Кофанов Л.Л. Публичніє сервитути в Римской республике. *Вестник древней исторни*. 2008. № 4. С. 55-67.

22. Лоський К. Історія і система римського приватного права. К.; Відень: Історія і право, 1921. 145 с.

23. Латинские юридические изречения / Е.И. Темнов (сост.). М.: Юрист, 1996. 400 с.

24. Малков А.Д. Сушність договору в римском праве. *Древнее право*. 1999. № 1 (4). С.180-187.

25. Малишев Б. Судова правотворчість у Стародавньому Римі та середньовічній Англії: порівняльний аналіз. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Юридичні науки*. 2007. Вип. 74-76. С. 37-39.

26. Онофрейчук В. Д. Прекарій у римському праві: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 1996. 25 с.

27. Онофрейчук В. Д. Прекарій у римському праві: Дис... канд. юрнд. наук: 12.00.03 / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 1996. 146 с.

28. Омельченко О. А. Основы римского права: Учеб. пособие. М: Изд. фирма «Манускрипт», 1994. -218 с.

29. Качур В.О. Природні умови обмеження правосуб'єктності фізичних осіб у Стародавньому Римі. *Часопис Київського університету права*. 2010. №3. С. 8-12.

30. Пучкова Г.В. Зобов'язання, що виникають внаслідок безпідставного набуття або збереження манна за римським приватним правом та їх рецепція в у цивільному законодавстві України / Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. Одеса. 2007. 20 с.

31. Пухан И., Поленак-Акимовская М. Римское право;(Базовий учеб.). М.: Зерцало, 1998. 324 с.

32. Римське право і сучасність: матеріали 5-ї Міжнародної науково-практичної конференції. 30-31 травня 2008 р. Одеса: Фенікс. 2008. 292 с.

33. Русу С. Д. Історико-правові передумови римського приватного права. *Університетські наукові записки*. 2005. № 3. С. 12-16.

34. Святоцька В. Адвокатська професія в античних країнах. *Вісник Львівського ун-ту*. 2009. Вил. 49. С. 54-59.

35. Скрейпек М. Римське коріння договору схову в чеському праві. *Римське право та правова культура Європи*. Люблін: Вид. Люблінського католицького ун-ту. 2009. С. 68-76.

36. Сінейко В. О. Основи римського приватного права: Хрестоматія: Навч. посібник з семінарських занять. Кіровоград, 1999. 43 с.

37. Сліпченко С. О., Шишка Р.Б. Римське приватне право в таблицях. Х., 2001. 252 с.

38. Смирин В.М. Свобода раба и рабство свободного. *Вестник древней истории*. 2000. № 2. С. 56-63.

39. Соціальні умови обмеження правосуб'єктності фізичних осіб у Стародавньому Римі. *Часопис Київського університету права*. 2010. №4, С. 23-27.

40. Спиченко Н.К. Правовое положение городского вольноотпущенника в эпоху Римской империи. *Вестник древней истории*. 2006. №3. С. 38.

41. Харитонов С.О. Рецепція римського-приватного права. Теоретичний та історико-правові аспекти. Одеса, 1997. 258 с.

42. Харитонов С.О. Рецепція римського приватного права як підґрунтя сучасної цивілістики. *Вісник Академії правових наук*. 1998. - №2(13). С. 107-108.

43. Штаммлер М. Задачи по римському праву. Пособие при пзучении системы римского гражданского права. Одеса. 1904. 135 с.

44. Федущак-Паславська Г. Джерела та основні риси приватного права у Європі періоду середньовіччя. *Вісник Львівського університету: серія юрид.* 2011. вип. 54. С. 89-96.

45. Федущак-Паславська Г. Становлення і розвиток правових конструкцій у Давньому Римі. *Вісник Львівського ун-ту. Серія: юридичні науки*. 2011. Вип. 52. С. 120-126.

46. Федосєєв П.М. Інститут поруки за римським правом та його рецепція у цивільному праві України: Автореф. дію...канд. юрнд. наук: 12.00.03 / Нац. ун-т внутр. справ. Х.: 2003. 19 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

47. Основи римського приватного права: Підручник За заг. ред. В. І. Борисової та Л. М. Баранової. Х.: Право, 2008. 224 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Rimskpravo.pdf

48. Підопригора О.А.. Основи римського приватного права: підручник для студентів юрид. вузів та факультетів. К.: Вентурі. 336 с.. 1997. URL: <http://knigi.link/pravo-rimskoe/osnovi-rimskogo-privatnogo-prava-pidruchnik440.html>

49. Макаруч В. С. Основи римського приватного права : навч. посіб. – [вид. 2-ге, допов.]. К. : Атіка ; Х. : Право, 2015. 256 с. URL: <http://jurkniga.com.ua/img/contents/1205.pdf>

50. Калюжний Р. А., Вовк В. М. К-17 Римське приватне право : [підруч. для вищ. навч. закл.]. К. : «МП Леся», 2014. – 240 с. URL: [/er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/26645/1/Римське%20право%202014%20рік_3.pdf](http://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/26645/1/Римське%20право%202014%20рік_3.pdf)

Національний університет
водного господарства
та природокористування